

بررسی هزینه و درآمد خانوار (بودجه خانوار) ، برای اولین بار در سال 1314 توسط بانک ملی ایران صورت گرفت. هدف اصلی آن بررسی ، به دست آوردن ضرایب مصرف برای محاسبه شاخص هزینه زندگی بود.

بعد از یک وقفه طولانی در سال 1338، اداره بررسی های اقتصادی بانک ملی ایران ، به منظور تجدید نظر در ضرایب اهمیت شاخص هزینه زندگی ، با پرسش از خانوارهای نمونه در 23 شهر کشور به آمارگیری در این زمینه مبادرت نمود. از سال 1344 بانک مرکزی ایران بررسی هایی را در مورد هزینه و درآمد خانوارهای شهری ، به طور مرتب انجام داده است. به علاوه از سال 1347 ، آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارها در نقاط شهری در مقیاسی گسترده تر توسط مرکز آمار ایران شروع شد که نتایج آن تاکنون به طور سالانه استخراج و منتشر شده است. آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار روستایی ، برای اولین بار در سال 1342 توسط اداره کل آمار عمومی سابق انجام شد و سپس با تأسیس مرکز آمار ایران در سال 1344 در مقیاسی وسیع تر ادامه یافت. در حال حاضر آمار هزینه و درآمد خانوارهای شهری از طریق دو منبع «مرکز آمار ایران» و «بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران» و آمار هزینه و درآمد خانوارهای روستایی توسط «مرکز آمار ایران» منتشر می شود.

در این فصل آمار متوسط هزینه های خوراکی و غیر خوراکی سالانه یک خانوار شهری و روستایی در استان بر حسب دهک های هزینه و وسعت خانوار و متوسط درآمد سالانه خانوارهای مزبور بر حسب منابع در آمد بر اساس نتایج طرح های آماری مرکز آمار ایران ارائه شده است. طرح های مذکور ، با استفاده از توصیه های سازمان ملل متحد (بر اساس نشریات NHSCP و SNA) به روش آمارگیری نمونه ای ، از طریق مراجعه به خانوارهای نمونه در نقاط شهری و روستایی انجام می گیرد.

تعاریف و مفاهیم

هزینه: ارزش پولی کالای تهیه شده یا خدمت انجام شده توسط خانوار به منظور مصرف اعضا و یا هدیه به دیگران ، هزینه نامیده می شود. تهیه شامل خرید ، تولید خانگی ، در برابر خدمت ، از محل کسب ، پایاپای و مجانی (از سازمان ها) ، در اختیار خانوار قرار می گیرد که به صورت پولی برآورد و جزء هزینه منظور می شود.

هزینه ناخالص: عبارت از هزینه خانوار بدون در نظر گرفتن فروش دست دوم کالاها است.

هزینه خالص: عبارت است از هزینه ناخالص منهای فروش دست دوم کالاها ، بنابراین در مواردی که ارزش کالاها

آزاد غیر کشاورزی به کار اشتغال دارند ، پس از کسر هزینه های شغلی ، به عنوان درآمد مشاغل آزاد غیر کشاورزی منظور شده است.

درآمد های متفرقه: تمامی وجوه و ارزش کالاهایی است که خانوار به غیر از طریق اشتغال اعضای خود دریافت کرده است ، مانند درآمد حاصل از فروش مصنوعات ساخته شده توسط خانوار در خانه ، حقوق بازنشستگی ، درآمد مستغلات ، سود سرمایه گذاری ، کمک های دریافتی از سازمان های اجتماعی و مؤسسات خیریه.

فروخته شده بیش تر از ارزش کالاهای خریداری شده باشد ، حاصل به صورت عدد منفی درج می شود.

خانوار ، نقاط شهری ، نقاط روستایی: رجوع کنید به تعاریف و مفاهیم « فصل 2 - جمعیت » .

دهک: هزینه جامعه مصرف کننده را بر اساس میزان هزینه کالاها و خدمات مصرفی ، مرتب سپس جامعه را به ده گروه مساوی تقسیم می کنند و هر قسمت را یک دهک می نامند.

درآمد: تمامی وجوه و ارزش کالاهایی است که در برابر کار انجام شده یا سرمایه به کار افتاده و یا از طریق منابع دیگر (حقوق بازنشستگی ، درآمد اتفاقی و نظایر آن) در زمان آماری مورد نظر به خانوار تعلق گرفته باشد. در این طرح ، انواع درآمد خالص به شرح زیر است :

درآمد مزد و حقوق بگیری بخش عمومی ، بخش خصوصی ، بخش تعاونی: درآمد کلیه اعضای شاغل مزد و حقوق بگیر خانوار در بخش عمومی ، بخش خصوصی ، بخش تعاونی است که شامل دریافتی های مستمر و غیرمستمر پولی و غیر پولی آنان ، پس از کسر مالیات و بازنشستگی می باشد.

درآمد مشاغل آزاد کشاورزی: درآمد افرادی از خانوار که در بخش کشاورزی به صورت کارفرما و یا کارکن مستقل کار می کنند ، پس از کسر هزینه های شغلی ، به عنوان درآمد مشاغل آزاد کشاورزی تلقی شده است. هزینه های شغلی شامل مزد و حقوق پرداختی هزینه مواد اولیه ، ابزار بی دوام ، استهلاک ، سایر هزینه های تولید و همچنین مالیات شغلی می باشد.

درآمد مشاغل آزاد غیر کشاورزی: درآمد افرادی از خانوار که به صورت کارفرما یا کارکن مستقل ، در مشاغل

20-1 - متوسط هزینه های خالص سالانه یک خانوار شهری و روستایی (ریال)

1381		1375		شرح
هزینه	درصد خطای نسبی میانگین	هزینه	درصد خطای نسبی میانگین	
				شهری .....
28999445	12/08	8603410	2/51	متوسط کل هزینه .....
19054826	15/35	5149359	3/20	هزینه های غیرخوراکی .....
9944629	9/11	3454051	1/72	هزینه های خوراکی ودخانی .....
				روستایی .....
21775262	7/47	7697568	2/17	متوسط کل هزینه .....
11340481	10/27	3607265	2/88	هزینه های غیرخوراکی .....
10434781	6/15	4090303	2/09	هزینه های خوراکی و دخانی .....

1383		1382		شرح
هزینه	درصد خطای نسبی میانگین	هزینه	درصد خطای نسبی میانگین	
				شهری .....
44863258	2/56	36432977	3/22	متوسط کل هزینه .....
29590691	3/39	25904821	4/55	هزینه های غیرخوراکی .....
15272567	1/73	10528156	1/90	هزینه های خوراکی و دخانی .....
				روستایی .....
36009791	2/59	26907678	3/63	متوسط کل هزینه .....
20173802	3/14	14938899	5/31	هزینه های غیرخوراکی .....
15835989	2/05	11968779	1/96	هزینه های خوراکی و دخانی .....

>

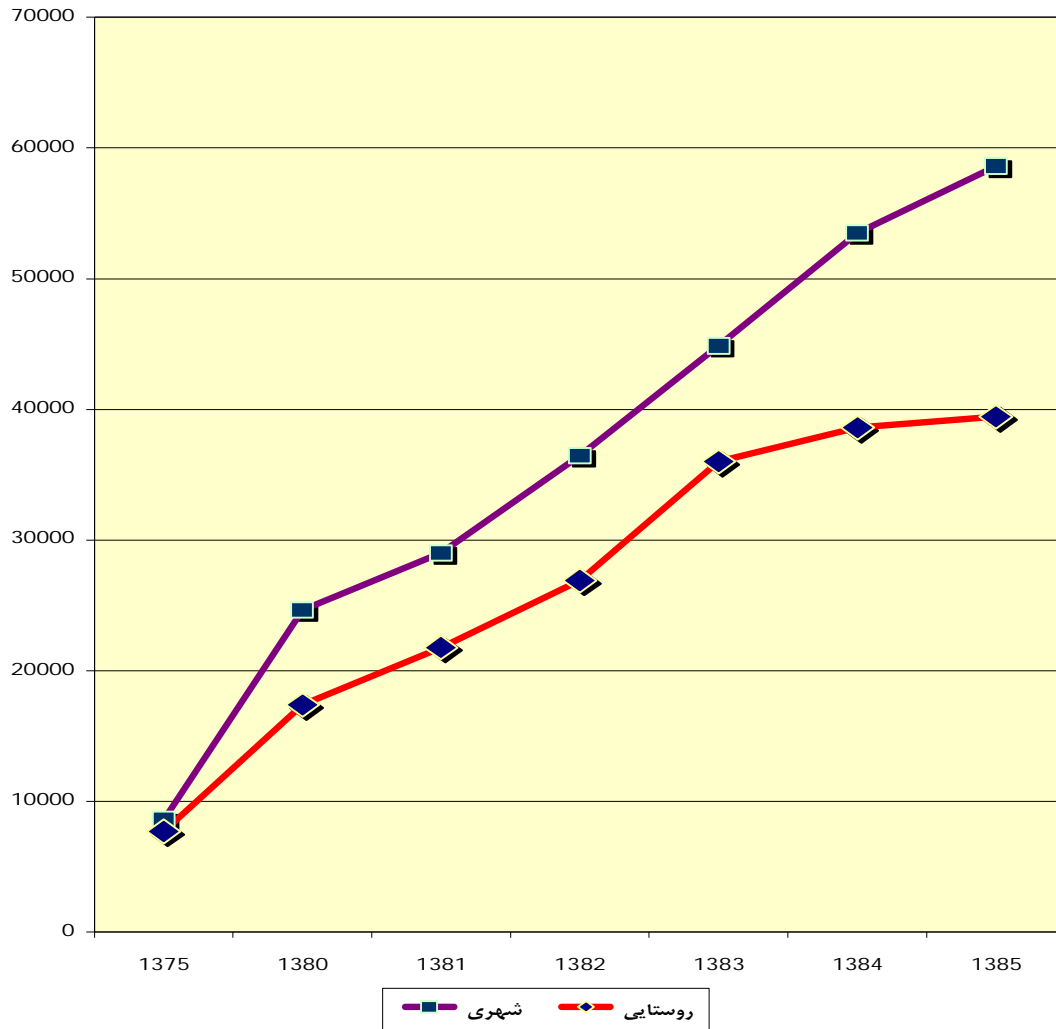
20-1 - متوسط هزینه های خالص سالانه یک خانوار شهری و روستایی (دنباله) (ریال)

1385		1384		شرح
هزینه	درصد خطای نسبی میانگین	هزینه	درصد خطای نسبی میانگین	
				شهری .....
58607918	000	53487225	5/59	متوسط کل هزینه .....
41495721	000	37971285	6/56	هزینه های غیرخوراکی .....
17112197	000	15515940	4/13	هزینه های خوراکی و دخانی .....
				روستایی .....
39438719	000	38603467	5/45	متوسط کل هزینه .....
22746161	000	22131519	6/97	هزینه های غیرخوراکی .....
16692558	000	16471948	4/57	هزینه های خوراکی و دخانی .....

مأخذ: مرکز آمار ایران. (رپ).

20-1 - متوسط هزینه های خالص سالانه یک خانوار شهری و روستایی

هزار ریال

مبنا : جدول 1 - 20

20-2 - متوسط هزینه های خالص غیر خوراکی سالانه یک خانوار شهری بر حسب اقلام عمده (ریال)

1382	1381	1375	شرح
25904821	19054826	5149359	جمع .....
3205173	2829278	979800	پوشاک و کفش .....
8539133	6879617	2137376	مسکن .....
2431617	1794380	602471	لوازم اثاثیه ، ملزومات و خدمات خانوار .....
1958858	2465743	471373	بهداشت و درمان .....
5633339	1753421	390413	حمل و نقل و ارتباطات .....
1153911	1107798	234308	تفریحات ، سرگرمیها و خدمات فرهنگی .....
2982790	2224589	333618	کالاها و خدمات متفرقه خانوار .....

1385	1384	1383	شرح
41495722	37971285	29590691	جمع .....
4042057	4146815	4329453	پوشاک و کفش .....
15239198	13259889	10920373	مسکن .....
3211320	3533547	2775220	لوازم اثاثیه ، ملزومات و خدمات خانوار .....
4686154	3755026	2695782	بهداشت و درمان .....
8176895	6527818	3000375	حمل و نقل و ارتباطات .....
1517584	1967327	1631421	تفریحات ، سرگرمیها و خدمات فرهنگی .....
4622514	4780863	4238067	کالاها و خدمات متفرقه خانوار .....

مأخذ: مرکز آمار ایران . (رپ) .

20-3 - متوسط هزینه های خالص خوراکی و دخانی سالانه یک خانوار شهری بر حسب اقلام عمده (ریال)

1382	1381	1375	شرح
10628156	9944629	3454051	جمع .....
1764857	1843215	711805	آرد، رشته، غلات نان و فرآورده های آن .....
2529854	2731574	870665	گوشت .....
1005748	732225	248935	شیر و فرآورده های آن و تخم پرندگان .....
690115	441794	189222	روغن ها و چربی ها .....
1934065	1602590	551906	میوه ها و سبزی ها .....
466347	498771	121281	خشکبار و حبوبات .....
1112697	1035904	483493	قند و شکر و شیرینی ها، چای، قهوه، کاکائو .....
296369	224933	76751	ادویه، چاشنی ها و سایر ترکیبات خوراکی .....
828104	833623	199993	نوشابه، غذاهای آماده و دخانیات .....

1385	1384	1383	شرح
17112197	15515940	15272567	جمع .....
2950468	2556145	2496802	آرد، رشته، غلات، نان و فرآورده های آن .....
5074278	4643898	4565691	گوشت .....
1604204	1306202	1124404	شیر و فرآورده های آن و تخم پرندگان .....
741669	710504	771534	روغن ها و چربی ها .....
3003464	2742235	2422316	میوه ها و سبزی ها .....
703972	752487	809656	خشکبار و حبوبات .....
1525656	1424269	1480408	قند و شکر و شیرینی ها، چای، قهوه، کاکائو .....
442356	478542	530648	ادویه، چاشنی ها و سایر ترکیبات خوراکی .....
1066130	901658	1071108	نوشابه، غذاهای آماده و دخانیات .....

مأخذ: مرکز آمار ایران. (رپ).

4-20 - متوسط هزینه های خالص غیر خوراکی سالانه یک خانوار روستایی بر حسب اقلام عمده (ریال)

1382	1381	1375	شرح
14938899	11340481	3607265	جمع .....
3267242	2405386	1078584	پوشاک و کفش .....
3068843	2248650	822436	مسکن .....
1883418	1694384	622264	لوازم اثاثیه ، ملزومات و خدمات خانوار .....
2604667	1089954	268865	بهداشت و درمان .....
1553726	1270120	324886	حمل و نقل و ارتباطات .....
775373	729942	181021	تفریحات ، سرگرمی ها و خدمات فرهنگی .....
1785630	1902045	309209	کالاها و خدمات متفرقه خانوار .....

1385	1384	1383	شرح
22746162	22131520	20173802	جمع .....
3248079	4038559	4137419	پوشاک و کفش .....
5884058	5167873	4729496	مسکن .....
2376150	2992889	3260077	لوازم اثاثیه ، ملزومات و خدمات خانوار .....
5016383	2586177	1401039	بهداشت و درمان .....
3546226	3424444	3156346	حمل و نقل و ارتباطات .....
622843	868365	967881	تفریحات ، سرگرمی ها و خدمات فرهنگی .....
2052423	3053213	2521544	کالاها و خدمات متفرقه خانوار .....

مأخذ: مرکز آمار ایران . (رپ).

20-5 - متوسط هزینه های خالص خوراکی و دخانی سالانه یک خانوار روستایی بر حسب اقلام عمده (ریال)

1382	1381	1375	شرح
11968779	10434781	4090303	جمع .....
2129704	1836811	1104751	آرد، رشته، غلات، نان و فرآورده های آن .....
2500399	2990175	917815	گوشت .....
1393089	1098887	414542	شیر و فرآورده های آن و تخم پرندگان .....
1151281	554625	232275	روغنها و چربی ها .....
1801551	1600219	490224	میوه ها و سبزی ها .....
366059	361579	116197	خشکبار و حبوبات .....
1802201	1129257	569450	قند و شکر و شیرینی ها، چای، قهوه، کاکائو .....
287474	197069	72470	ادویه، چاشنی ها و سایر ترکیبات خوراکی .....
537021	666159	172579	نوشابه، غذاهای آماده و دخانیات .....

1385	1384	1383	شرح
16692558	16471949	15835989	جمع .....
3653001	3001875	3100183	آرد، رشته، غلات، نان و فرآورده های آن .....
5129286	4263182	4378403	گوشت .....
1343661	1629315	1515963	شیر و فرآورده های آن و تخم پرندگان .....
792698	1053288	932108	روغنها و چربی ها .....
2076576	2384462	2236888	میوه ها و سبزی ها .....
602226	689992	645319	خشکبار و حبوبات .....
1613142	1896158	1746863	قند و شکر و شیرینی ها، چای، قهوه، کاکائو .....
372024	463636	351096	ادویه، چاشنی ها و سایر ترکیبات خوراکی .....
1109944	1090041	929166	نوشابه، غذاهای آماده و دخانیات .....

مأخذ: مرکز آمار ایران. (رپ).

20-6 - متوسط درآمد خالص سالانه یک خانوار شهری بر حسب انواع منابع تأمین درآمد (ریال)

1382	1381	1375	شرح
10/48	16/68	0	درصد خطای نسبی میانگین ..
32760837	26568911	6938586	جمع .....
10251118	8527524	2357262	درآمد از حقوق بگیری .....
6330082	4429449	1252542	بخش عمومی .....
5378789	3859155	1237026	پولی .....
951293	570294	15516	غیر پولی .....
0	56189	0	بخش تعاونی .....
0	56189	0	پولی .....
0	0	0	غیرپولی .....
3921036	4041886	1104720	بخش خصوصی .....
3638349	3906397	1101262	پولی .....
282687	135489	3458	غیرپولی .....
10210118	8881157	2053415	درآمد از مشاغل آزاد .....
829913	795911	416943	کشاورزی .....
805313	873986	416179	پولی .....
24600	11925	764	غیرپولی .....
9380205	8085246	1636472	غیرکشاورزی .....
9166730	7853162	1536670	پولی .....
213475	232084	99802	غیرپولی .....
12299601	9160230	2527909	درآمدهای متفرقه .....
6448672	4722897	1023142	پولی .....
5850929	4437333	1504767	غیرپولی .....

20-6 - متوسط درآمد خالص سالانه یک خانوار شهری بر حسب انواع منابع تأمین درآمد (دنباله) (ریال)

1385	1384	1383	شرح
11/80	000	12/23	درصد خطای نسبی میانگین .....
55997424	43649967	42932182	جمع .....
20044367	17103939	15904136	درآمد از حقوق بگیری .....
12779061	8979139	10252439	بخش عمومی .....
11227017	7812012	8715370	پولی .....
1552044	1167123	1537069	غیر پولی .....
109900	43019	160	بخش تعاونی .....
100000	35455	0	پولی .....
9900	7564	160	غیر پولی .....
7155407	8081786	5651538	بخش خصوصی .....
6851833	7699661	5239102	پولی .....
303574	382125	412436	غیر پولی .....
192276744	10294125	14753536	درآمد از مشاغل آزاد .....
1326728	1631701	1581267	کشاورزی .....
1320228	1592045	1581267	پولی .....
6500	39656	0	غیر پولی .....
17950015	8662423	13172269	غیر کشاورزی .....
17627883	8360894	12989833	پولی .....
322132	301529	182436	غیر پولی .....
16676313	16251903	12274510	درآمدهای متفرقه .....
7773567	7862303	4995513	پولی .....
8902746	8389600	7278997	غیر پولی .....

مأخذ: مرکز آمار ایران. (ر.پ.)

20-7 - متوسط درآمد خالص سالانه یک خانوار روستایی بر حسب انواع منابع تأمین درآمد (ریال)

1382	1381	1375	شرح
11/46	8/28	0	درصد خطای نسبی میانگین .....
23453256	19048243	6001397	جمع .....
5044090	4827902	1410032	درآمد از حقوق بگیری .....
1181488	1546142	701111	بخش عمومی .....
1007116	1300203	652593	پولی .....
174372	245939	48518	غیرپولی .....
75197	212	0	بخش تعاونی .....
71502	0	0	پولی .....
3695	212	0	غیرپولی .....
3787405	3281548	708921	بخش خصوصی .....
3680256	2337910	696995	پولی .....
107149	43638	11926	غیرپولی .....
13083653	10124563	3528917	درآمد از مشاغل آزاد .....
10640948	8488629	3116387	کشاورزی .....
9523272	7080596	2619004	پولی .....
1117676	1408033	497383	غیرپولی .....
2442705	1635934	412530	غیرکشاورزی .....
2281503	1477094	374552	پولی .....
161202	158840	37978	غیرپولی .....
5325513	4095778	1062448	درآمدهای متفرقه .....
2368527	2381706	464225	پولی .....
2956986	1714072	598223	غیرپولی .....

7-20 - متوسط درآمد خالص سالانه یک خانوار روستایی بر حسب انواع منابع تأمین درآمد (دنباله) (ریال)

1385	1384	1383	شرح
5/42	0	8/18	درصد خطای نسبی میانگین .....
33685545	33143676	25157173	جمع .....
7462237	10189005	6492095	درآمد از حقوق بگیری .....
1899593	4544372	1458424	بخش عمومی .....
1593209	3830894	1127757	پولی .....
306384	713478	330667	غیرپولی .....
167	58500	108125	بخش تعاونی .....
0	58378	66770	پولی .....
167	122	41355	غیرپولی .....
5562477	5586132	4925546	بخش خصوصی .....
5539163	5531019	4712204	پولی .....
23314	55113	213342	غیرپولی .....
19289694	16549324	15131293	درآمد از مشاغل آزاد .....
14204957	12636359	13151363	کشاورزی .....
13708937	11899327	12146358	پولی .....
496020	737032	1005005	غیرپولی .....
5084736	3912965	1979930	غیرکشاورزی .....
4968593	3683919	1840300	پولی .....
116143	229046	139630	غیرپولی .....
6933613	6405347	3533785	درآمدهای متفرقه .....
2854209	2269840	2864857	پولی .....
4079404	4135507	668928	غیرپولی .....

مأخذ: مرکز آمار ایران. (رپ).

